

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل نحوه محاسبه نسبت خالص دارایی‌های ثابت

بانکی مؤسسات اعتباری

فروردین ۱۴۰۲

«بسمه تعالی»

مقدمه

به استناد بند (۲) ماده (۳۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب تیرماه ۱۳۵۱ و تبصره ذیل آن و همچنین در راستای احکام مقرر در مواد (۱۶) و (۱۷) «قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» و آیین نامه های آن و با هدف کنترل و محدود نمودن سرمایه گذاری مؤسسات اعتباری در دارایی های ثابت مشهود و نامشهود و هدایت آنها به ایفای هرچه مؤثرتر نقش واسطه گری وجوه، «دستورالعمل نحوه محاسبه نسبت خالص دارایی های ثابت بانکی مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می شود، تدوین می گردد.

ماده ۱- گستره شمول تعاریف ذیل محدود به این دستورالعمل است:

۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۱-۲- **مؤسسه اعتباری:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می باشد.

۱-۳- **دارایی های ثابت مشهود بانکی:** آن دسته از دارایی های دارای ماهیت عینی و عمر مفید بیش از یک دوره مالی که در نتیجه وقوع معاملات و رویدادهای گذشته ایجاد شده اند و صرفاً به منظور استفاده در عملیات و خدمات بانکی و ارائه خدمات به کارکنان نگهداری می شوند، نظیر محل فعالیت شعب، ادارات مرکزی و اماکن آموزشی.

۱-۴- **دارایی های نامشهود بانکی:** آن دسته از دارایی های غیرپولی و فاقد ماهیت عینی که در نتیجه وقوع معاملات و رویدادهای گذشته ایجاد شده اند و صرفاً به منظور استفاده در عملیات و خدمات بانکی نگهداری می شوند، نظیر سرقفلی محل فعالیت شعب و نرم افزار.

۱-۵- **وثایق تملیکی:** وثایقی که به دلیل قصور بدهکاران در تأدیه مطالبات مؤسسه اعتباری، به تملک مؤسسه اعتباری درآمده است؛

۱-۶- **سود قطعی نشده:** مانده بستانکار سرفصل حساب کل «سود (زیان) قطعی نشده»؛

۷-۱- حقوق مالکانه: مابه‌التفاوت دارایی‌ها و بدهی‌ها که شامل اقلامی نظیر سرمایه، صرف سهام، اندوخته قانونی و سود (زیان) انباشته است.

۸-۱- اشخاص وابسته: اشخاص زیر به عنوان اشخاص وابسته مؤسسه اعتباری محسوب می‌شوند:

۸-۱-۱- شخص حقوقی که بیش از ۵۰ درصد سهام آن به طور مستقیم و یا غیرمستقیم متعلق به مؤسسه اعتباری است یا اکثریت اعضای هیأت مدیره آن را مؤسسه اعتباری تعیین می‌نماید و همچنین سایر اشخاص حقوقی که طبق استانداردهای حسابداری، واحد تجاری فرعی و وابسته مؤسسه اعتباری قلمداد شوند؛

۸-۱-۲- اشخاص حقوقی که کارکنان مؤسسه اعتباری به نمایندگی از طرف مؤسسه اعتباری دارای مناصب مدیریتی (عضو هیأت مدیره، هیأت عامل، مدیرعامل و قائم مقام مدیرعامل) در آن شخص حقوقی باشند؛

۸-۱-۳- صندوق‌های مرتبط با طرح‌های خاص بازنشستگی کارکنان یا جبران خدمات کارکنان مؤسسه اعتباری که به طور مستقیم یا غیرمستقیم تحت کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه مؤسسه اعتباری - وفق معیارهای مقرر در استانداردهای حسابداری مربوط- باشد. مثل، صندوق بازنشستگی کارکنان، مؤسسه تأمین رفاه و آتیه کارکنان، صندوق ذخیره کارکنان.

ماده ۲- تحصیل و تملک ارادی هرگونه دارایی‌های ثابت مشهود غیربانکی و دارایی‌های نامشهود غیربانکی که در شمول تعاریف مقرر در بندهای ۱-۳ و ۱-۴ دستورالعمل قرار نمی‌گیرند، توسط مؤسسه اعتباری اعم از مستقیم و یا غیرمستقیم از طریق اشخاص وابسته، ممنوع می‌باشد.

تبصره: دارایی ثابت اشخاص وابسته مؤسسه اعتباری مادامی که از طریق منابع مؤسسه اعتباری تحصیل نشده باشد یا توسط مؤسسه اعتباری مورد بهره‌برداری قرار نگیرد، مشمول تکلیف مقرر در این ماده نمی‌باشد.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری باید وثایق تملیکی را پس از تملک وثایق مذکور، در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی از جمله «دستورالعمل نحوه واگذاری اموال مازاد مؤسسات اعتباری» واگذار نماید.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است، نسبت خالص دارایی‌های ثابت را که عبارت است از نسبت خالص دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی به حقوق مالکانه پس از کسر سود قطعی نشده، به شرح زیر محاسبه نماید:

۴-۱ - ارقام تشکیل دهنده صورت نسبت، شامل تمامی دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی، دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی در جریان تکمیل، ارقام اجاره‌های سرمایه‌ای مرتبط با دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی، سفارشات و پیش‌پرداخت‌های سرمایه‌ای مرتبط با دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی و ودایع پرداختی بابت اجاره عملیاتی دارایی‌های ثابت مشهود بانکی می‌باشد.

۴-۲ - ارقام تشکیل‌دهنده مخرج نسبت، شامل حقوق مالکانه پس از کسر سود قطعی نشده می‌باشد.

ماده ۵- سقف نسبت خالص دارایی‌های ثابت معادل سی درصد (۳۰٪) می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت بالاتر بودن نسبت خالص دارایی‌های ثابت مؤسسه اعتباری در تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت دو سال از تاریخ یادشده، اقدامات لازم برای تطبیق با سقف مجاز نسبت را انجام دهد، به نحوی که حداقل ۵۰ درصد مابه‌التفاوت نسبت خالص دارایی‌های ثابت مؤسسه اعتباری با سقف مجاز نسبت یاد شده در سال اول و مابقی در سال دوم رعایت گردد. در دوره گذار مذکور، مؤسسه اعتباری مجاز به تحصیل دارایی‌های ثابت بانکی اعم از دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی نمی‌باشد.

تبصره ۲: چنانچه بنا به دلایل قهری و خارج از اراده و یا زیان‌های وارده، سقف مجاز نسبت خالص دارایی‌های ثابت مؤسسه اعتباری نقض شود، مؤسسه اعتباری موظف است، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از زمان تصویب صورت وضعیت مالی که در آن سقف مجاز نسبت نقض گردیده، اقدامات لازم برای تطبیق با سقف مجاز نسبت را انجام دهد. طی دوره زمانی مذکور، موارد تخطی از سقف مجاز نسبت خالص دارایی‌های ثابت، به عنوان مصادیق اموال مازاد مؤسسه اعتباری محسوب نمی‌شود. پس از اتمام دوره زمانی یاد شده، آن میزان از دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی که منجر به تخطی از سقف مجاز نسبت خالص دارایی‌های ثابت گردیده، مازاد محسوب می‌شود و باید در چارچوب ضوابط مربوط واگذار گردد.

ماده ۶- در صورتی که مؤسسه اعتباری سقف مجاز نسبت خالص دارایی‌های ثابت را نقض نماید، تحصیل و تملک هرگونه دارایی‌های ثابت مشهود بانکی و دارایی‌های نامشهود بانکی توسط مؤسسه اعتباری تا زمان تطبیق خود با سقف مجاز تعیین شده ممنوع می‌باشد.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری مکلف است اطلاعات مربوط به محاسبه ارقام صورت و مخرج نسبت خالص دارایی‌های ثابت را در پایان هر ماه تهیه و حداکثر تا پانزدهم ماه بعد در قالب فرم‌های اعلامی از سوی بانک مرکزی به بانک مرکزی ارایه نماید.

ماده ۸- تخطی از مقررات این دستورالعمل مشمول مجازات‌های انتظامی مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و سایر قوانین و مقررات مربوط می‌گردد.

ماده ۹- سرفصل حساب‌های ارقام صورت و مخرج نسبت خالص دارایی‌های ثابت و نحوه تأثیر آن‌ها در محاسبه نسبت مذکور توسط بانک مرکزی و با لحاظ تحقق مقاصد دستورالعمل تعیین می‌شود.

دستورالعمل «نحوه محاسبه نسبت خالص دارایی‌های ثابت مؤسسات اعتباری» مصوب یکهزار و دوستمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۹ شورای پول و اعتبار، در یکهزار و سیصد و پنجاه و ششمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۲ شورای پول و اعتبار در ۹ ماده و ۳ تبصره اصلاح شد و به تصویب رسید.